

Martha Hansigne Jensen, Herringløse, fortæller.

Egshistorisk Nyt nr. 2 – 2000 – udgivet af Egshistorisk Forening i Gundsø

Martha Hansigne Jensen Herringløse fortæller.

Båndoptaget 28/8 1977.

Jeg er døbt Hansen, og født 3/1 1895 i Herringløse, som den yngste ud af ni, og har kun været godt og vel 1 år i Aagerup hos min søster, - ellers altid her i byen. Min far hed Anders Hansen, født i Hvedstrup. Min mor var 44 år, da jeg blev født, og far var nok 50 år. Mor hed Ane Hansen og var fra Aagerup. Jeg kan dunkelt huske min mormor, for hun var syg og gik i flere år hos min mor, men dengang blev der ikke gjort noget for ældre mennesker, de kunne bare ligge og dø.

Jeg gik i den gamle skole hos lærer Dyssel. Om vinteren 4 dage, om sommeren 2 dage om ugen, men vi var ikke ret mange. Han var en god lærer, man lærte at regne og skrive, lidt danmarkshistorie og geografi, - det nødvendige, men han var streng og slem til at slå. Man fik nogen over benene hvis man var oppe ved tavlen og ikke kunde finde stederne. Jeg løb hjem til frokost og kl. 3 slap vi fri.

Børnene måtte hjælpe til, jeg tjente hos Oluf Olsen, og før ham, hans far Morten Olsen og Kirstine - det var en slægtsgård, konens far hed Kristoffer Larsen, de boede i det hus,

Martha Jensens barndomshjem, Herringløse Bygade 34. I dag smukt restaureret.

hvor nu Oluf og Erna bor. Gården hed ikke noget dengang, nu hedder den Herringløsegård, - den hed dengang bare Morten Olsens gård. Jeg vaskede op, vaskede gulve, jeg var Lillepige, jeg gav også høns og jeg fik 25 kr. for en sommer, og fik lov at spise middag med, når jeg ikke var i skole. Alle mine søskende var ude, da jeg var 13 år, - et par tjente i København.

Min far gik på arbejde hver dag, men var slidt op og blev kun 63 år, han gik oppe på Skjoldmosegården, hvor gårdejeren hed Peter Jensen og hans kone hed Kristine. Deres søn Martin fik gården, men kunne ikke klare sig, og så blev det Jacobsen, der bor der nu.

Vestertoft havde sit navn, da jeg gik deroppe. Der var jeg fra jeg var 16 til jeg blev 23 år. Jeg blev konfirmeret i sort kjole, men der var 2 gårdmandsdøtre i hvide kjoler. Præsten i Hvedstrup hed Elmquist. Vi gik herfra, og fra Fløng gik de også til Hvedstrup, - ingen havde cykler.

Der var juletræ, det blev der samlet ind til. Her i min stue var der eet fag mere, her var dansesal og juletræ, - det var i min barndom, og jeg har gået til dans her. Husets ejer før

Martha Hansigne Jensen, Herringløse, fortæller.

Egnshistorisk Nyt nr. 2 – 2000 – udgivet af Egnshistorisk Forening i Gundsø

far hed Kristian Jensen, men her har boet mange. Han lejede stuen ud, og her var et par lange borde, hvor man kunne sidde og drikke kaffe, så lavede vi kaffen ude i køkkenet, som var ganske lille, - det gik alligevel, man klarede sig. Ham der spillede gjorde det gratis, der var ingen kendte, som kunne spille, man spillede på harmonika. Min mand har også spillet til juletræ.

Jeg har aldrig gået i forskolen. Der kom frøken Rasmussen, som lærerinde, - der var kun eet rum, en skolestue, hvor vi alle sad. Det lokale blev senere lejet ud til juletræsfester og baller. Den holdt op som skole i 30'erne. Hans og Oline Larsen var søskende til Knud Larsen, som havde gården nede i gaden. Et barn har den i dag, - en datter ved navn Inge Andersen.

Jeg har mange gange været til fest i Gundsøllille forsamlingshus, til gymnastikopvisning og diletant, alle unge her tog til Gundsøllille til fest. Da jeg var blevet konfirmeret, kom jeg op til min søster i Aagerup, hun var gift med sadelmager Knudsen. Hun havde 2 små børn og havde tuberkulose, hun blev kun 38 år gammel. Jeg kom så ned på det gamle mejeri, der var jeg i 1 1/2 år. Mejeribestyrer Stæhr havde det i nogle år, men da han døde, blev mejeriet nedlagt.

Der var en købmandsforretning, hvor ejeren hed Peter Jensen. Der var også købmandsforretning midt i byen overfor gadekæret, og i min barndom hed købmanden Rasmus Jensen, senere Christian Jensen, som kom fra Gundsømagle, - senere, i 1918, købmand P.C.Andersen, men både mand og kone døde af kræft.

Til vores hus var 1000 m² have, og mor solgte tidlige kartofler til 5 øre pundet. Der var også nogle gamle æbletræer, og mine forældre havde også et stykke jord på den anden side af vejen, - det var gadejord, som far gav 2 kr. om året i leje for, så måtte de dyrke det som de ville.

Vi købte stof i Roskilde, vi kørte gerne med en bonde, der havde ærinde til byen, - ellers måtte vi gå. Jeg har gået til Viksø mange

gange sammen med min mor, derfra tog vi toget til København for at se til mine ældre søskende.

Til at begynde med, hos Lars Jensen, fik jeg en 16-17 kr. om måneden, jeg var også med at malke de første år. Vi kørte 3 gange om dagen ud til gravene i Østrup for at malke kl. 4 om morgenen, kl. 10 om formiddagen, og igen kl. 4 om eftermiddagen, - der gik en 20 køer derude, men den jord solgte han til en gårdejer i Østrup. Det var omkring 1916, Niels Peter Jørgensen købte den, da hans datter Margrethe og svigersønnen Laurits Larsen overtog hans gård "Ådalsgården", medens han flyttede ud i et hus på noget jord, der hørte til gården.

Der boede en kone Kirsten Rasmussen ude i mosen, hun hjalp til med malkningen, køerne stod tøjrede. Vi 2 piger kørte selv med en hest og mælkevogn, men ih, hvor var vi kede af den køretur flere gange om dagen.

Der var ikke elektricitet, medens jeg var der, så jeg skulde pudse alle lamperne og lygterne, og der var kun en flagermuslygte midt i stalden, så der var altid halvmørkt. Der var en ældre mand, der passede køerne, men han malkede ikke.

Jeg var der til jeg blev gift, - jeg lærte min mand, Adolf Jensen, at kende her i byen. Vi var gift i 48 år, han døde for 11 år siden, han var arbejdsmand og skar tørv, men blev ked af det og købte en bil, og så begyndte han at køre fragt.

Min søn, Verner fortsatte forretningen, men tilsidst var der ingenting. De kørte mælk, brændsel og mask før i tiden, men folk solgte køerne, varerne til købmanden kom firmaerne selv ud med. Der var en i Jyllinge, der skulde overtage hans forretning, men han døde, - hans kone hedder Else Larsen og er omsorgskonsulent.

Vi har 4 børn, den ældste hedder Ejner, han bor ved Gundsøllille mølle, ude på centralen, det var hans kone Ingers bedsteforældre, der boede der, snedker Larsen, men Ingers mor boede her i Herringløse, og det hus er de ved at sætte i stand, og der skal de op at bo. Min datter er død, hun var 56 år og døde i fjor.

Martha Hansigne Jensen, Herringløse, fortæller.

Egnshistorisk Nyt nr. 2 – 2000 – udgivet af Egnshistorisk Forening i Gundsø

*Martha Jensen.
Foto lånt af Einar Jensen.*

Jeg går dårligt, det er ledegigt, jeg får middagsmaden og får gjort rent, men jeg kan selv stå op og selv gå i seng, og så vil jeg ikke ud herfra. Mine børn er flinke til at komme her, også min svigerdatter, men hun arbejder på de gamles hjem i Aagerup.

Min yngste datter bor i Roskilde, hun kommer hveranden søndag.

Jeg er en af de ældste i byen, - snart den sidste, som er født her, Oluf Olsen er barnefødt her i byen, han er 76 år, jeg er 82 år.

På Skjoldmosen boede Peter Jensen, på Vestergård Lars Jensen, på Pilekær Jens Peter Petersen, der var en svigersøn til Lars Jensen. Edelgave ejede den, det var en fæstegård, han kunne ikke få lov at købe den, derfor købte han en gård nordlig i byen. Hans kone, der var Lars Jensens datter, hed Anna, Jens Peter Petersens far hed Rasmus Petersen, og boede på gården før deres søn overtog den.

Jens Peter Petersens døtre Inger Margrethe og Esther overtog gården efter forældrene, gården hedder nu Korskærgård. Den var lidt mindre end de andre gårde. Der er 32 tønder land til der.

Annas mor var datter af Maren Rasmussen i Østrup.

På Oldhøjgård boede Sidse Christensen som enke, - hendes søn og datter havde senere

gården, han hed Hans Søren, og hun hed Karen Marie.

På Muldhøj boede Kristian Larsen.

I 1919 var der en stor ildebrand d. 11 maj, hvor Kirkebjerggård og 7 huse i nærheden brændte, vinden var sådan, at de alle røg på stribe. Årsagen var børns leg med tændstikker. Der var drenge på besøg i huset ved siden af, og der stod halmstakke lige ved vejen, så det var nemt at komme til, der var jo stråtede længer på gården dengang, så det gik stærkt.

Her var både smed og tømrer her i byen, her var også 2 skræddere og en skomager. Vi fik brød først fra Katrinebjerg, og da den blev nedlagt, fik vi fra Aagerup mølle, det var godt brød. Der kom en gammel brødkusk kørende med hest og vogn, han hed Lars, og han døde ude på turen. Der var en skrædder, der hed Lars Andersen, som fortalte, at i hans barndom gik der vægter om natten.

Sommetider kom der fiskemand helt fra Jyllinge, han trillede med sin trillebør, man gik meget langt fra sted til sted før i tiden. Der kom også en fiskemand fra Slæggerup, han havde en dårlig hånd. Min bror Alfred Hansen kørte også nogle år, han hentede æg hos folk og også fjerkræ, som han slagtede hjemme, og solgte i København, - han kørte derind i hestevogn.

Min mor gik altid med hue, ligesom de andre gamle koner i byen, om natten en lettere hue, også hende jeg tjente hos, gik altid med hue.

Man gik til skrædderen for at få syet nyt tøj. Der var også en, der hed Sofie sykone, hun syede dametøj, jeg fik også syet hos hende i mange år.

Herringløse er ikke vokset meget, det store tømrerværksted er snart ingenting.

Skuespillerinden Birgitte Federspiel boede i skolen, Keld Markuslund boede i et hus bagved, men han sad i sin stol og var pludselig død, Lotte Tarp boede ude på marken.

Brøndbakkegården har altid ligget udenfor byen, - der boede en mand, der hed Olsen. Længere ude lå Ebbekær, der hed manden

Martha Hansigne Jensen, Herringløse, fortæller.

Egnshistorisk Nyt nr. 2 – 2000 – udgivet af Egnshistorisk Forening i Gundsø

Pedersen (hans søn købte Egegården i Himmelev senere), og længere ude boede en mand, der hed Rasmus Jensen.

Jeg har været godt tilfreds med at bo her i byen, jeg har ikke været ude at rejse, manden havde ikke tid, han kørte jo altid som vognmand, mælken skulle jo afsted hver dag til København.

Her var slagter i byen i mange år, han hed Lars Andersen, senere sønnen Vilhelm, de kørte rundt med hestekøretøj. Der blev bygget en slagterforretning nord i byen, men den var der kun få år. Simonsen havde købmandsforretningen, men solgte til Johannes Nielsen, Han var kompagnon med en svoger Gunnar Hansen fra Syv, men han tog hjem og overtog sin fars gård.

I forretningen var der først sanitet, nu sælges trævarer, og i den store lagerbygning bagved er der lavet lejligheder.

Den anden købmandsforretning, som Christensen har, går godt, men han er lidt dyr. Her har været flere damefrisører og en barber, men han rejste sin vej.

Min søn kommer med mine købmandsvarer, han kommer her hver dag, og han arbejder på tømrværkstedet, - de er kun 3 arbejdsmænd tilbage.

Johannes og Doris Nielsen ejer værkstedet, men Johannes er syg. Hans gamle mor bor på hjemmet, hun er 91 år, den ene søn har hun mistet for flere år siden.

Jeg har ikke haft megen sygdom, kun gigt. Jeg har engang været i Helsingborg sammen med skolebørnene, jeg har aldrig været i Jylland. Jeg har mit fjernsyn og der ser jeg meget, det ville jeg nødig undvære. Jeg får maden fra kommunen, det er dejlig nemt, 2 retter hver dag, jeg giver 10 kr. pr. dag.

Kæthe Skov Larsen, Jyllinge, har optaget båndet i 1977 og afskrevet det for Fjordmuseet i 1999.

Jens Peter Andersen, Gundsølille, har indskrevet teksten på EDB.